

MULTIMÉDIA: PRÁCE VE TŘÍDĚ

Taťána Šteiglová

Překlad příspěvku: „Multimedia: Il lavoro in classe“

Autor: Massimo Fraschini

Nemám v úmyslu pojednávat o této otázce z teoretického hlediska, protože to by vyžadovalo úplně jiný prostor a kompetence ze strany autora této krátké poznámky, ale rád bych Vás seznámil s prvními zkušenostmi s některými multimediálními prostředky, dosažitelnými na trhu a používanými na gymnáziu (lyceu), v němž vyučuji, ve snaze o teoretické zamyšlení nad jejich používáním.

První případ se týká Seicenta (17. století) U. Eca, díla, které se již svého času na těchto stránkách posuzovalo. Produkt byl použit ve dvou fázích: první didaktická jednotka s všeobecnou prezentací samotného díla, jeho tematického rozčlenění, způsoby přístupu a konzultace; druhá didaktická jednotka, určená k všeobecnému představení XVII. století a úvodu do Třicetileté války. První část jsme shlédli v laboratoři (s promítačkou zvětšených obrázků a světelným ukazatelem), což třídu velmi zaujalo, zatímco ve druhé části se projevila určitá omezení tohoto produktu a zřejmě také určité potíže s použitím složitého multimediálního nástroje v prostředí třídy.

Podobná zkušenost byla zaznamenána při výuce zeměpisu za použití CD-ROM, obsahujícího materiály jednoho z nejvýznamnějších magazínů USA; velmi ceněná byla jeho „dokumentární“ hodnota, představovaná fotografiemi a krátkými filmy, vybranými ad hoc pro zvýšení popisného účinku a přesvědčivosti mluveného slova. Díky nepřiliš velké složitosti tohoto multimediálního textu bylo jeho začlenění do průběhu hodiny snadnější a přirozenější.

Ještě vhodnější bylo použití multimediálních dynamických planetárií v hodinách astronomie. Povaha oboru a způsob předvedení použitých prostředků značně přidal na hodnotě vztahu mezi teorií a obrazem příslušného předmětu.

Chtěl bych v krátkosti uvést pár řádek zamyšlení ve formě bodů:

1. Multimedialita je zdrojem nástrojů, které posilují receptivní kanály; didaktika ještě závisí na přednášejícím. To samozřejmě vyžaduje od přednášejícího, aby si připravil didaktickou jednotku podobnou písemným materiálům, avšak aby posoudil i její rozdílný estetický poznávací (citový) dopad.

2. Nemůžeme-li nástroji svěřit osnovu děje (ať již se jedná o děj psaný či vyprávěný), musíme do schématu vyprávění vložit zvukové nebo vizuální momenty, které bez velkých skrupulí vyčlení dokumentární materiál obsažený v produktu.
3. Čtení, konzultace, studium, opakování podstatných prvků jakéhokoli osvojování znalostí – jak se vloží do multimediální hodiny? Jak je prezentovat? Jak vysvětlovat? Jak se mohou studenti probírat materiály a orientovat se v nich (jak je tomu při listování v knize a hledání v knihovně)?
4. Je nezbytná také generální zkouška hodiny, aby se zabránilo tomu, že technické nebo materiální problémy naruší celistvost hodiny.
5. Nejlepším místem je třída (aby mohla normálně probíhat multimediální didaktika), ideální je laboratoř (aby práce mohla pokračovat konzultací a individuálním opakováním); optimální a ideální by byla multimediální třída napojená na síť (zřídka kdy proveditelné). Proveditelné by možná bylo podporovat „vedoucí“ třídy, které by měly i takové vyučující. Přednášející s aktuálními znalostmi, kteří by pracovali v týmu i z hlediska metodologických specializací (ne pouze podle předmětů), které používají; dalo by se uvažovat o příslušném snížení počtu hodin, kompenzovaném „laboratorními“ projekty nebo funkcemi.

Rozdílná je perspektiva – sledovaná obecně přednášejícími, kteří se seriózně zabývají didaktickými aspekty (důležitějšími, i když méně zjevnými) – nových technologií, výroby multimediálních didaktických jednotek ze strany studentů. V takovém případě je třeba přesně stanovit výchovné a didaktické cíle, taxonomii pro hodnocení jejich dosahování, časy a rozdělení úkolů, jakož i časové a prostorové začlenění jednotlivých funkcí, které je nutno provádět. Třída by měla spíše podobu „tvůrčí laboratoře“ zaměřené na vývoj lingvistické, estetické a obecněji sémiotické výchovy. Vytvořit multimediální text představuje využití četných schopností a „globální citlivosti“ pro vzájemné souvislosti, což stimuluje celkový nárůst vědomí toho, co znamená komunikovat.

V tomto směru však existují mnohé zkušenosti, a proto pokládáme za užitečné buďto informovat o nich čtenáře v příštích člancích, nebo požádat Vás, abyste zaslali zajímavé postřehy v tomto smyslu do našeho časopisu.